

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

**Statut Polskiego Związku Szkolnego w Morawskiej Ostrawie :
uchwalony w Morawskiej Ostrawie, dnia 27. grudnia 1919 w
"Domu Polskim" zatwierdzony rozporządzeniem Ministerstwa
Spraw Wewnętrznych w Pradze dnia 17. kwietnia 1920,
L.22.075/1920 i namiestnictwa w Bernie z dnia 28. kwietnia 1920
L. 31.815/20/VII6 : ważny także dla Koła Polskiego Związku
Szkolnego w Mor. Ostrawie, Mar. Górach, Przywozie i
Witkowicach.**

Liczba stron oryginału

30

Liczba plików skanów

30

Liczba plików publikacji

31

Sygnatura/numer zespołu

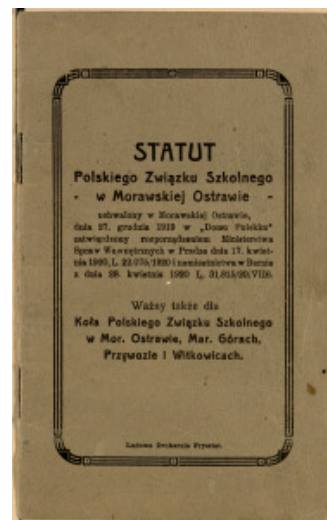
KD I 02070

Data wydania oryginału

[1920]

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

STATUT

Polskiego Związku Szkolnego - w Morawskiej Ostrawie -

uchwalony w Morawskiej Ostrawie,
dnia 27. grudnia 1919 w „Domu Polskim“
zatwierdzony rozporządzeniem Ministerstwa
Spraw Wewnętrznych w Pradze dnia 17. kwiet-
nia 1920, L. 22.075/1920 i namiestnictwa w Bernie
z dnia 28. kwietnia 1920 L. 31.815/20/VII 6.

Ważny także dla
**Koła Polskiego Związku Szkolnego
w Mor. Ostrawie, Mar. Górach,
Przywozle i Witkowicach.**

ZBIORY
S. ZAHRADNIKA

KD 2070

KD 2070

K 253/01
3,00

Statut

Polskiego Związku Szkolnego w Morawskiej Ostrawie,

uchwalony w Mor Ostrawie, dnia 27. grudnia 1919 w Domu Polskim, zatwierdzony rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Pradze z dnia 17. kwietnia 1920. L. 22075/1920 i Namiestnictwa w Bernie z dnia 28. kwietnia 1920 l. 31.815/20/VII6.

Ważny także dla

**Koła Polskiego Związku Szkolnego
w Mor. Ostrawie, Mar. Górach, Przywozie
i Witkowicach.**

Nazwa.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę: »Polski Związek Szkolny«.

Cel.

§ 2 Celem Związku jest szerzenie oświaty wśród ludu polskiego. Cel ten urzeczywistnia Związek przede wszystkim przez:

- a) zakładanie i utrzymywanie polskich szkół ludowych, budowanie domów szkolnych lub pomaganie gminom w zakładaniu szkół ludowych, udzielanie na to jednorazowych bezzwrotnych datków lub bezprocentowych pożyczek,

- b) zakładanie i prowadzenie szkolnych kursów uzupełniających i przemysłowych,
- c) zaopatrywanie szkół ludowych w biblioteki i środki naukowe, zakładanie i prowadzenie uczelni dla uczącej się młodzieży, obdarzanie jej książkami i przyborami szkolnymi, oraz odzieżą,
- d) zakładanie i utrzymywanie kursów nauki początkowej dla dorosłych analfabetów i młodzieży, pozbawionej nauki szkolnej,
- e) zakładanie i utrzymywanie szkół średnich i seminarjów nauczycielskich z językiem wykładowym polskim,
- f) popieranie dalszego kształcenia się nauczycieli szkół ludowych zapomocą urządzania dla nich kursów i odczytów naukowych, oraz dostarczania im książek, czasopism i innych środków naukowych,
- g) udzielanie nagród nauczycielom szkół ludowych, odznaczającym się gorliwą pracą zawodową, oraz działalnością oświatową pozaszkolną,
- h) zakładanie i utrzymywanie burs, ochronek i ogrodów freblowskich,
- i) szerzenie wiedzy wśród ludu miejskiego i wiejskiego i pouczanie go o rzeczach w sprawach bliżej go obchodzących, bądź zapomocą uniwersytetów ludowych, bądź też za pośrednictwem nauczycieli wędrownych, oraz drogą odczytów i pogadanek popularnych,
- j) zakładanie i popieranie czytelni ludowych i wypożyczalni książek, oraz organizo-

- wanie bibliotek publicznych i zbiorów naukowych po miastach,
- k) zakładanie domów ludowych,
 - l) urządzenie uroczystych obchodów narodowych, oraz ludowych koncertów i przedstawień teatralnych,
 - m) urządzenie kształcących wycieczek ludowych do godnych zwiedzenia miejsc w ziemiach polskich,
 - n) wydawanie i wspieranie czasopism ludowych i wydawnictw popularnych,
 - o) wydawanie własnego czasopisma, sprawom związku i oświaty ludowej poświęconego, wydawanie odezw i ulotników, wnoszenie petycyj i memorjałów do władz i ciał ustawodawczych,
 - p) zwoływanie wieców szkolnych,
 - r) urządzenie wystaw książek, pism i wydawnictw książkowych i obrazowych,
 - s) współdziałanie z pokrewnymi polskimi stowarzyszeniami oświatowymi w Czechosłowacji za wzajemną zgodą, stwierdzoną wymianą odpowiednich pism.

Siedziba i organizacya.

§ 3. Związek ma siedzibę w Morawskiej Ostrawie i rozciąga swą działalność na wszystkie kraje Republiki czechosłowackiej. Członkowie Związku tworzą koła. Naczelnymi organami Związku są:

- a) Zarząd Naczelny,
- b) Rada Nadzorcza i
- c) Walny Zjazd Związku.

Dochody i majątek.

§ 4. Związek czerpie dochody:

- a) z wkładek członków,
- b) z darów, zapisów, spadków i subwencji,
- c) ze zbiórki narodowej Trzeciego Maja i innych składek,
- d) z wykładów, przedstawień teatralnych, koncertów, zabaw i innych zebrzań towarzyskich,
- e) z odsetek od funduszu żelaznego, oraz od innych kapitałów,
- f) z innych źródeł.

§ 5. Majątek Związku stanowią wszelkie nieruchomości i ruchomości oraz prawa, które Związek, czy to przez Zarząd Naczelny, czy przez Zarządy Kół sposobem prawnym nabył lub nabędzie. Koła nie są uprawnione do nabywania we własnem imieniu nieruchomości oraz intabulowania praw na nieruchomościach na rzecz swoją, lecz jedynie w imieniu całego Związku i na mocy upoważnienia Zarządu Naczelnego na rzecz i imię Polskiego Związku Szkolnego.

§ 6. Zbiórka Narodowa Trzeciego Maja oraz składki i dary w ruchomościach, gotowiznie lub w papierach wartościowych, przeznaczone wyraźnie na ogólne cele Związku, przypadają w całości Zarządowi Naczelnemu. Wszystkie inne dary i składki tego rodzaju przypadają obdarowanym organom Związku. Przyjęcie zapisów lub spadków, przeznaczonych rozporządzeniem ostatniej woli dla Związku lub jego kół, należy do Zarządu Naczelnego, któremu o takich spadkach lub zapisach koła winne

bezzwłocznie donosić. Zarząd Naczelny jest jednak obowiązany pozostawić kołu użytkowanie nieruchomości, przeznaczonych wyraźnie dla koła drogą zapisów spadku lub darowizny. Ruchomości, gotowiznę lub papiery wartościowe, przeznaczone drogą daru, spadku lub zapisu wyraźnie na rzecz koła, obowiązany jest Zarząd Naczelny pozostawić w całości obdarowanemu kołu. Jeżeli jednak wartość pojedynczego daru, spadku lub zapisu przenosi wysokość rocznego dochodu koła, obliczonego wedle przecięcia z ostatnich trzech lat, wówczas koło obowiązane jest uzyskać zgodę Zarządu Naczelnego, co do użycia tego daru, spadku lub zapisu.

§ 7. Zaciąganie zobowiązań majątkowych przez koła tudzież pozbywanie majątku nieruchomości bez upoważnienia Zarządu Naczelnego nie jest im dozwolone; nie dotyczy to jednak czynności, należących do zwykłego zarządu gospodarczego kół, które nie powodują stałego obciążenia budżetu koła oraz nieruchomości.

§ 8 Część majątku Związku wydziela się na utworzenie funduszu żelaznego, na który mianowicie składają się:

- a) dotychczasowy kapitał zakładowy,
- b) takie dary lub zapisy, które ofiarujący przeznacza wyraźnie na fundusz żelazny,
- c) wkładki członków założycieli,
- d) coroczne uzupełnienie, którego wysokość oznacza walny zjazd Związku na wniosek Zarządu Naczelnego. Fundusz żelazny nigdy nie może być uszczuplony.

§ 9. Rok administracyjny Związku rozpoczyna się z dniem 1. stycznia.

Prawa i obowiązki członków.

§ 10. Członkiem Związku zostaje bez różnicy płci i zapatrywań politycznych każdy, kogo na członka przyjmie Zarząd jednego z kół lub Zarząd Naczelny. Członkami Związku mogą być także osoby prawne; wykonywują one prawa i obowiązki członków przez osobę fizyczną, pisemnie do tego upoważnioną. Członków honorowych Związku mianuje na wniosek Zarządu Naczelnego bez dyskusyi Walny Zjazd Związku. Zarząd Naczelny jak również zarząd koła może odmówić przyjęcia na członka bez podania powodów. Zarząd koła musi odnośną uchwałę przedłożyć do zatwierdzenia Zarządowi Naczelnemu, jeżeli jednocześnie postanawia, aby uchwała ta była i innym kołom podana do wiadomości. Nieprzyjęty przez zarząd koła może do dni 14 po uwiadomieniu wnieść zażalenie do Zarządu Naczelnego, który sprawę, po wysłuchaniu koła ostatecznie rozstrzyga.

§ 11. Wkładka członka zwyczajnego wynosi conajmniej sześć koron rocznie; wkładka członka wspierającego wynosi conajmniej ośmnaście koron rocznie; wkładki członków dożywotnich i założycieli są jednorazowe i wynoszą dla członków dożywotnich conajmniej dwieście koron, dla członków założycieli conajmniej pięćset koron. Wkładki jednorazowe wpłacać można także w dowolnych ratach w ciągu jednego roku z tem, że na listę członków dożywotnich lub założycieli wpisuje się dotyczącą osobę dopiero po zapłaceniu całej sumy. Człon-

kowie honorowi, członkowie założyciele i członkowie dożywotni nie są obowiązani opłacać wkładek rocznych. Każdy członek ma obowiązek wszelkimi siłami popierać cele Związku (§ 2).

§ 12. Każdy członek ma prawo brać udział w zgromadzeniach koła, do którego należy, stawiać na tych zgromadzeniach wnioski i głosować przy powzięciu wszelkich uchwał, jakoteż przy wyborach. Każdy członek jest wybieralny na wszystkie urzędy w Związku, jednak przewodniczący, sekretarz i skarbnik muszą być pełnoletni.

§ 13. Członek może każdego czasu wystąpić ze związku, jednakże obowiązany jest zaawiadomić o tem na piśmie jednośny zarząd, który go przyjął, a jeżeli piastował jakąkolwiek funkcję w Związku, obowiązany jest złożyć sprawozdanie z niej i rachunki. Członek zalegający z wkładką za rok jeden, może być wykreślony z listy członków Związku, wskutek uchwały zarządu koła, do którego należy, jeżeli mimo pisemnego upomnienia nie uiszczy w następnym roku zaległości, lub jeżeli miejsce jego pobytu jest nie wiadome. Zgłoszenie wystąpienia i wykreślenie z listy członków nie uwalnia występującego lub wykreślonego od zapłacenia wkładki za ten rok, w którym zgłosił wystąpienie lub został wykreślony, oraz wszelkich zaległości za lata poprzednie.

§ 14. Na wniosek zarządu koła względnie po zaciągnięciu jego opinii może Zarząd Naczelny wraz z Radą Nadzorczą na wspólnem posiedzeniu, złożonem przynajmniej z 6 człon-

ków Zarządu Naczelnego i 2 członków Rady Nadzorczej, orzec wykluczenie członka, jeśli ten działa na szkodę Związku lub popełni czyn niehonorowy; członkowi takiemu przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zjazdu.

Koła.

§ 15 Koło może się zawiązać na podstawie niniejszego statutu w każdej miejscowości, w której z gotowością założenia koła oświadczy się przynajmniej 20 członków, a Zarząd Naczelny Związku na założenie koła zezwoli. W miejscowościach, w których istnieje już jedno koło Związku, mogą powstać dalsze koła o tyle tylko, o ile z gotowością założenia nowego koła oświadczy się przynajmniej 50 członków, a Zarząd Naczelny Związku, uznając potrzebę i warunki rozwoju koła, jego założenie uchwali.

§ 16 Koła spełniają we własnym zakresie zadania Związku, określone w §§ 20. i 28 statutu, nadto wspierają Zarząd Naczelny w urzeczywistnieniu celów § 2 objętych, oraz wykonują wszelkie polecenia Zarządu Naczelnego.

§ 17 Żadne koło nie może przyjąć na członka związku, osoby, nie przyjętej na podstawie § 10, o ile o tem zostało zawiadomione przez Zarząd Naczelny.

§ 18 Zarząd koła składa się z przewodniczącego i jego zastępcy, sekretarza i jego zastępcy oraz skarbnika i jego zastępcy. wybieranych bezpośrednio przez walne zgromadzenie koła. Pozatem wybierają koła liczące do 100 członków od 2 do 6, — koła liczące od 100 do 500 członków od 6 do 12, — koła liczące

ponad 500 członków od 12 do 24 członków zarządu. W zarządach kół, składających się z więcej aniżeli 6 członków, może być powołany do życia wydział ścisły.

§ 19. W razie ustąpienia, dłuższej nieobecności lub choroby członka zarząd dobiera zastępcę na czas do najbliższego walnego zgromadzenia koła.

§ 20. Zarząd koła wykonywa wszelkie czynności wymienione w § 16, o ile nie są zastrzeżone walnemu zgromadzeniu koła. Do zakresu działania zarządu koła należy w szczególności:

- a) jednanie jak największej ilości członków,
- b) przyjmowanie członków (§ 10). względnie ich wykreślanie (§ 13 i 14),
- c) zbieranie wkładek od członków, przyjmowanie darów na rzecz Związku oraz przysparzanie dochodów Związkowi (§ 4 c, d, f),
- d) popieranie rozwoju szkolnictwa ludowego w okręgu swej działalności zgodnie z § 2 b, f,
- e) pomaganie gminom w zakładaniu szkół ludowych przez udzielanie im na ten cel za zgodą Zarządu Naczelnego jednorazowych bezzwrotnych datków lub bezprocentowych pożyczek, w razie zaś koniecznej potrzeby przez budowanie nowych szkół, po uzyskaniu od Zarządu Naczelnego odnośnego upoważnienia (§ 2 a),
- f) zakładanie i prowadzenie burs i domów ludowych, również po uzyskaniu od-

- nośnego upoważnienia od Zarządu Naczelnego (§ 2 *h, k*),
- g*) przedstawianie Zarządowi Naczelnemu nauczycieli, odznaczających się gorliwością w pracy nad oświatą, z wnioskiem o udzielenie im nagrody (§ 2 *g*),
 - h*) zakładanie i prowadzenie kursów nauki pozaszkolnej dla dorosłych analfabetów i młodzieży pozbawionej nauki szkolnej, oraz ogródków freblowskich i ochronek (§ 2 *d. h*),
 - i*) zakładanie i prowadzenie czytelní dla uczącej się młodzieży, oddarczanie młodzieży szkolnej książkami i przyborami szkolnymi oraz odzieżą (§ 2 *c*),
 - j*) zakładanie i prowadzenie czytelń ludowych i wypożyczalń książek (§ 2 *i*),
 - k*) organizowanie odczytów i pogadanek popularnych (§ 2 *i*),
 - l*) urządzenie wieców szkolnych oraz zjazdów przedstawicieli czytelń,
 - m*) urządzenie uroczystych obchodów narodowych, jako też ludowych koncertów i przedstawień teatralnych (§ 21),
 - n*) organizowanie kształcących wycieczek ludowych (§ 2 *m*)
 - o*) popieranie i rozpowszechnianie wydawnictw i nakładów Związku (§ 2 *n, o*),
 - p*) udzielanie wyjaśnień Zarządowi Naczelnemu w sprawach, należących do zakresu działania Związku, oraz załatwianie wszelkich spraw, powierzonych mu przez Zarząd Naczelny,
 - r*) mianowanie płatnych funkcjonariuszy koła. Celem wypełnienia tych obowią-

ków może zarząd koła tworzyć komisye z członków koła, określać czas ich trwania, skład, zakres działania i stosunek do zarządu, wreszcie je znosić. Zarząd koła obowiązany jest najpóźniej do dnia 1. marca każdego roku przesłać Zarządowi Naczelnemu pisemne sprawozdanie ze swej działalności na polu oświaty i z zawiadywania funduszami koła w roku bieżącym. Wszelka działalność oświatowa zarządu koła, nie objęta postanowieniami niniejszego § 20 dopuszczalną jest jedynie za zezwoleniem Zarządu Naczelnego.

§ 21. Koło czerpie swe fundusze:

- a) z wkładek członków zwyczajnych, wspierających i dożywotnych,
- b) z darów składek i subwencji osób prywatnych, instytucyj publicznych, Zarządu Naczelnego, oraz zapisów i spadków w granicach § 6,
- c) ze źródeł wymienionych w § 3 d, f. Zarząd koła przesyła Zarządowi Naczelnemu na ogólne cele Związku $\frac{1}{3}$ zebranych w roku poprzednim wkładek członków zwyczajnych, wspierających i dożywotnych, o ile walny zjazd na wniosek Zarządu Naczelnego nie postanowi normę tę podwyższyć lub zniżyć,

§ 22. Zwyczajne posiedzenia zarządu koła odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, nadzwyczajne zaś w miarę uznania przewodniczącego lub na pisemne żądanie $\frac{1}{3}$ części zarządu koła lub wreszcie na żądanie Zarządu Na-

czelnego. Uchwały zarządu koła są ważne, o ile zapadają większością głosów na posiedzeniach, którym przewodniczy przewodniczący koła lub jego zastępca przy komplecie przynajmniej połowy członków zarządu. W razie równości głosów sprawę odkłada się do następnego posiedzenia. W razie ponownej równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

§ 23. Komisya kontrolująca składa się z pięciu członków, wybieranych przez walne zgromadzenie koła (§ 28 b). Ma ona prawo każdego czasu bez poprzedniego zawiadomienia skarbnika, sprawdzić rachunki, kasę i wszelkie dokumenty oraz stan majątkowy koła, obowiązana zaś jest to uczynić raz na kwartał. O każdej spostrzeżonej wadliwości donosi przewodniczącemu i zarządowi koła lub Zarządowi Naczelnemu Związku. Na walnem zgromadzeniu koła zdaje sprawę ze swych czynności i stawia wnioski udzielania lub odmówienia zarządowi koła absolutorjum.

§ 24. Zwyczajne walne zgromadzenie koła zbiera się raz na rok najpóźniej w miesiącu lutym i powinno być zwołane z podaniem porządku dziennego przynajmniej na ośm dni naprzód, przy równoczesnem zawiadomieniu Zarządu Naczelnego.

§ 25. Na żądanie jednej trzeciej części członków koła lub na żądanie Zarządu Naczelnego należy zwołać nadzwyczajne walne zgromadzenie koła w przeciągu 14 dni. Nadto może zarząd koła uchwalić zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia koła ilekroć uzna to za potrzebne. Nadzwyczajne walne zgromadzenia powinny być zwołane z podaniem po-

rzędu dziennego przynajmniej na 5 dni naprzód przy równoczesnem zawiadomieniu Zarządu Naczelnego.

§ 26 Żądający zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia koła obowiązani są podać na piśmie sprawę, nad którą zgromadzenie ma obradować.

§ 27. Pierwsze walne zgromadzenie koła zwołują jego założyciele, każde następne przewodniczący koła lub jego zastępcą. Jeżeli przewodniczący koła lub jego zastępcą nie czyni zadość wezwaniu Zarządu Naczelnego o zwołanie walnego zgromadzenia, Zarząd Naczelny ma prawo sam zwołać walne zgromadzenie koła.

§ 28. Walne zgromadzenie koła

- a) przyjmuje sprawozdania zarządu koła i komisji kontrolującej oraz na wniosek tej ostatniej udziela absolutorjum ustępującemu zarządowi koła,
- b) wybiera zarząd koła (§ 18) i pięciu członków komisji kontrolującej oraz tylu ich zastępców na przeciąg jednego roku,
- c) wybiera delegatów na walny zjazd Związku i dla każdego z nich po jednym zastępcy lub porucza przeprowadzenie tej czynności zarządowi koła,
- d) uchwala wnioski i rezolucje, odnoszące się do zakresu działania koła, jako też i takie, które mają być przedłożone pod obrady walnego zjazdu Związku lub Zarządu Naczelnego,
- e) orzeka o rozwiązaniu koła (§ 36).

§ 29. Walnemu zgromadzeniu koła przewodniczy w zasadzie przewodniczący koła lub

jego zastępcą. W braku tychże sekretarz, skarbnik, w braku tych najstarszy wiekiem członek zarządu koła, a pod nieobecność wszystkich powyższych doraźny przewodniczący, wybrany na czas tego walnego zgromadzenia większością $\frac{3}{4}$ głosów obecnych, jeżeli ci stanowią większość ogółu członków koła. Na walnem zgromadzeniu zwołanem przez Zarząd Naczelny przewodniczy delegat Zarządu Naczelnego.

§ 30. Do udziału w walnem zgromadzeniu koła są uprawnieni wszyscy członkowie koła, nadto zaś — z głosem doradczym — delegaci zarządu Naczelnego oraz Rady Nadzorczej.

§ 31. Do ważności uchwał walnego zgromadzenia koła potrzeba obecności przynajmniej $\frac{1}{6}$ członków koła w kołach zaś liczących mniej niż 60 członków conajmniej 10 członków. Zwołujący walne zgromadzenie koła obowiązany jest podać w zawiadomieniu swem termin późniejszy, w którym musi się ponownie odbyć walne zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, jeżeli pierwsze nie doszło do skutku z powodu braku kompletu. W tym wypadku wystarcza obecność przynajmniej 10 członków koła do prawomocności uchwał.

§ 32. Przedmiotem obrad na walnem zgromadzeniu kół są sprawy przez zarząd koła lub Zarząd Naczelny przedłożone nadto wnioski członków, o ile na 5 dni, a gdy chodzi o nadzwyczajne walne zgromadzenie na 2 dni przedtem zostały do zarządu koła zgłoszone lub jeśli większość $\frac{2}{3}$ zgromadzenia nagłos ich bez dyskusji uchwali. Głosowanie odbywa się w sposób przez przewodniczącego oznaczony. Gło-

sowanie w sprawach osobistych i wszelkie wybory odbywają się kartkami Uchwały zapadają bezwzględna większością głosów.

§ 33. Zarząd Naczelny Związku może unieważnić uchwały zarządu lub walnego zgromadzenia koła, naruszające statut przekraczające zakres działania koła, określony w § 16 i 20 statutu, lub narażając Związek na szkodę. Jeżeli zarząd koła nie wypełnia swych obowiązków działa wbrew statutowi lub na szkodę Związku, albo też stale nie wykonywa poleceń Zarządu Naczelnego, może go Zarząd Naczelny w porozumieniu z Radą Nadzorczą rozwiązać i zarządzić nowe wybory. Zarząd Naczelny zwołuje w tym celu nadzwyczajne walne zgromadzenie koła, na którem aż do wyboru nowego przewodniczącego koła przewodniczy przez Zarząd Naczelny członek Związku. Zarząd Naczelny może przedstawić walnemu zjazdowi Związku wniosek rozwiązania koła nie spełniającego zupełnie czynności statucie określonych lub też stale działającego wbrew statutowi lub wbrew poleceniom Zarządu Naczelnego.

§ 34. Koło reprezentuje na zewnątrz przewodniczący i sekretarz koła lub ich zastępcy; oni też podpisują wszystkie pisma, pochodzące od koła.

§ 35. Wszelkie spory pomiędzy poszczególnymi członkami koła, wynikłe z ich działalności Związku rozstrzyga sąd rozjemczy (§ 61).

§ 36. Dobrowolne rozwiązanie koła może nastąpić na nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu koła, jedynie w tym celu na 14 dni naprzód zwołanem, przy równoczesnem zawiado

mieniu o tem Zarządu Naczelnego. Do ważności uchwały w sprawie rozwiązania koła potrzeba obecności przynajmniej połowy członków i $\frac{2}{3}$ głosów obecnych, nadto zatwierdzenia Zarządu Naczelnego. W razie rozwiązania koła Zarząd Naczelny obejmuje w posiadanie jego majątek i fundusze jako własność całego Związku. Każde postanowienie walnego zgromadzenia koła, sprzeczne z tem postanowieniem jest nieważne.

Zarząd Naczelny.

§ 37. Zarząd Naczelny Związku składa się z 21 członków a mianowicie: prezesa, dwóch wiceprezesów, dwóch sekretarzy, skarbnika i jego zastępcy, oraz 14 członków. Prezes, jeden wiceprezes, jeden sekretarz, skarbnik i sześciu członków Zarządu Naczelnego muszą stale mieszkać w Morawskiej Ostrawie, Przywozie, Maryańskich Górach lub Witkowicach.

§ 38. Każdy członek Zarządu Naczelnego urzęduje przez trzy lata. Co roku ustępuje trzecia część członków Zarządu Naczelnego. Ustępujący mogą być ponownie wybrani. W razie ustąpienia członka z Zarządu Naczelnego może Zarząd powołać zastępcę z pośród członków Związku. Powołany w ten sposób urzęduje tylko do najbliższego walnego zjazdu. Członek Zarządu Naczelnego, który bez dostatecznego usprawiedliwienia nie bierze udziału w trzech po sobie następujących posiedzeniach Zarządu, traci swój mandat.

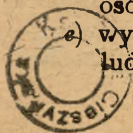
§ 39. Członkiem Zarządu Naczelnego nie może być nikt kto zostaje w stosunku stałej zależności finansowej od Związku. Postanowie-

nie to nie odnosi się do dyrektora biura Zarządu Naczelnego i naczelnego redaktora czasopisma, przez Związek wydawanego, oraz do dyrektorów, kierowników i nauczycieli szkół, utrzymywanych przez Związek.

§ 40. Prezesa, wiceprezesów, sekretarzy, skarbnika i jego zastępcę wybiera Zarząd Naczelny na przeciąg jednego roku z grona swych członków.

§ 41. Zarząd Naczelny jest naczelnym organem Związku i jako taki kieruje działalnością kół, wykonywa kontrolę nad niemi, zatwierdza ich sprawozdania i może w myśl § 33 unieważnić ich uchwały, lub w porozumieniu z Radą Nadzorczą rozwiązać zarząd koła. Do zakresu działania Zarządu Naczelnego należą wszystkie czynności niezastrzeżone walnemu zjazdowi Związku. W szczególności więc należy wyłącznie do Zarządu Naczelnego:

- a) zakładanie, budowanie i utrzymywanie własnych szkół ludowych i średnich oraz seminarjów nauczycielskich,
- b) udzielanie gminom bezpośrednio lub pośrednio przez koła (§ 20 e) jednorazowych bezzwrotnych datków lub bezprocentowych pożyczek na budowę, urządzenie i utrzymanie szkół,
- c) wynagradzanie nauczycieli zgodnie z § 2 g,
- d) zezwalanie kołom na budowę i utrzymywanie szkół, burs i domów ludowych oraz na zaciągnięcie zobowiązań wobec osób trzecich (§ 7),
- e) wydawania własnym nakładem dzieł dla ludu,

- f) ogłaszanie konkursów na dzieła dla ludu i wydawanie dzieł nagrodzonych,
- g) wydawanie katalogu książek dla czyteln i wypożyczalni Związku i utrzymywanie centralnej składnicy dzieł poleconych,
- h) wydawanie własnego czasopisma sprawom Związku i oświaty ludowej poświęconemu,
- i) wnoszenie podań i memorjałów w sprawach Związku do ciał reprezentacyjnych oraz władz krajowych i państwowych,
- j) zarządzanie majątkiem i funduszami Związku, zawieranie w imieniu Związku wszelkich umów, dotyczących nieruchomości lub praw na nieruchomościach, pozbywanie i obciążanie nieruchomości oraz przyjmowanie zapisów lub spadków (§ 6),
- k) mianowanie urzędników Zarządu Naczelnego oraz nauczycieli we własnych szkołach,
- l) przyjmowanie członków zgodnie z § 10 oraz ich wykluczanie zgodnie z § 14,
- m) przedstawianie walnemu Zjazdowi Związku wniosków na mianowanie członków honorowych,
- n) mianowanie mężów zaufania Związku,
- o) rozwiązanie zarządów kół (§ 33),
- p) uchwalenie w porozumieniu z Radą Nadzorczą regulaminów Związku w ramach niniejszego statutu,
- r) wszelkie inne czynności, w innych postanowieniach niniejszego statutu Zarządowi Naczelnemu zastrzeżone,
- s) podtrzymywanie stosunków z pokrewnymi polskimi stowarzyszeniami w Czecho-

stowacji przez Delegację wspólną, celem zgodnego współdziałania.

§ 42. Zarząd Naczelny może tworzyć sekcje i komisje, mające działać w pewnym ściśle określonym zakresie, przedewszystkiem zaś wybiera wydział ścisły i członków delegacji wspólnej. W skład wydziału ścisłego wchodzi: prezes, wiceprezesi, sekretarze, skarbnik, nadto zaś wybrani przez Zarząd Naczelny członkowie referenci. Wydział ścisły załatwia sprawy bieżące oraz przekazane mu przez Zarząd Naczelny przygotowuje wnioski w sprawach zasadniczych dla Zarządu Naczelnego, wykonywa bezpośrednią kontrolę nad biurem Zarządu Naczelnego, uchwała wypłatę wydatków w ramach przyjętego budżetu oraz załatwia wszelkie sprawy nagle z obowiązkiem przedłożenia ich Zarządowi Naczelnemu do zatwierdzenia. W skład delegacji wspólnej wchodzi: prezes lub jego zastępca i dwóch wybranych przez Zarząd Naczelny członków tegoż Zarządu. Członkowie delegacji wspólnej odbywają posiedzenie z delegatami pokrewnych polskich stowarzyszeń oświatowych. Posiedzeniom przewodniczą na przemian, względnie kolejno prezesi reprezentowanych stowarzyszeń. Delegacja wspólna przedkłada powyższe uchwały Zarządowi Naczelnemu do rozpatrzenia.

§ 43. Posiedzenia Zarządu Naczelnego odbywają się przynajmniej raz na dwa miesiące. Nadzwyczajne posiedzenie ma być zwołane na żądanie $\frac{1}{3}$ części członków Zarządu Naczelnego lub na żądanie Rady Nadzorczej. Na posiedzeniach Zarządu Naczelnego przewodniczy prezes lub jeden z wiceprezesów, w razie zaś

ich nieobecności członek Zarządu Naczelnego przez prezesa do tego upoważniony. Do ważności uchwał potrzeba obecności przewodniczącego i przynajmniej 7 członków Zarządu Naczelnego. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Wszelkie wybory odbywają się tajnie kartkami.

§ 44. Prezes lub wiceprezes z jednym sekretarzem reprezentują Związek na zewnątrz. Oni też podpisują imieniem Związku wszelkie pisma, dokumenty i akta prawne.

Rada Nadzorcza.

§ 45. Rada Nadzorcza składa się z 5 członków, wybieranych co roku przez Walny Zjazd Związku. Kontroluje ona działalność Zarządu Naczelnego oraz wszystkich innych organów Związku. Trzech członków Rady Nadzorczej musi mieszkać w Morawskiej Ostrawie, Przywozie, Maryańskich Górach lub Witkowicach. Członek Rady Nadzorczej nie może być równocześnie członkiem ani Zarządu Naczelnego, ani Zarządu koła. Członek Rady Nadzorczej traci swój mandat, jeżeli zostanie mianowany stałym urzędnikiem Związku. Rada Nadzorcza ma prawo każdego czasu przeglądać książki, akta i protokoły Zarządu Naczelnego i wszystkich innych organów Związku, obowiązana zaś jest co najmniej 4 razy do roku sprawdzić stan kasy i ksiąg Zarządu Naczelnego. Prowadzi ona protokoły swych czynności i przedstawia Walnemu Zjazdowi Związku roczne sprawozdanie oraz wnioski o udzielenie Zarządowi Naczelnemu absolutorjum. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek nieprawidłowości obowiązana jest

Rada Nadzorcza zawiadomić o tem bądź prezesa Związku, bądź Zarząd Naczelny, bądź wreszcie Walny Zjazd Związku zwyczajny lub nadzwyczajny na jej żądanie zwołany. Na wypadek ustąpienia członka dobiera sobie Rada Nadzorcza do najbliższych wyborów zastępcę z grona członków Związku. Każdy członek Rady Nadzorczej powinien brać udział w posiedzeniach Zarządu Naczelnego, wydziału ścisłego i zarządów kół z głosem doradczym a w wypadkach przewidzianych § 14 z głosem stanowczym. Rada Nadzorcza deleguje przynajmniej jednego ze swych członków do stałego uczestnictwa w posiedzeniach wydziału ścisłego oraz sekcij i komisij Zarządu Naczelnego

Walny Zjazd Związku.

§ 46. Zwyczajne i nadzwyczajne walne zjazdy zwołuje Zarząd Naczelny.

§ 47. Zwyczajne walne zjazdy odbywają się raz do roku, najpóźniej w miesiącu czerwcu.

§ 48. Na żądanie Rady Nadzorczej lub przynajmniej większej połowy kół Zarząd Naczelny obowiązany jest zwołać nadzwyczajny walny zjazd. Żądający zwołania obowiązani są na piśmie podać wnioski, nad którymi ma obradować walny zjazd

§ 49. Zarząd Naczelny oznacza miejscowość w której ma się odbyć walny zjazd.

§ 50. Przynajmniej na 3 tygodnie przed zwyczajnym a przynajmniej na 10 dni przed nadzwyczajnym walnym zjazdem Zarząd Naczelny zawiadamia zarządy kół o terminie, miejscu i porządku dziennym walnego zjazdu. Obrady zwyczajnego walnego zjazdu są wów-

czas tylko ważne, gdy sprawozdanie Zarządu Naczelnego z działalności za rok ubiegły zostało kołom przesłane przynajmniej na 14 dni przed terminem zjazdu.

§ 51. Walnemu Zjazdowi przewodniczy prezes Związku lub wiceprezes, a pod ich nieobecność członek Zarządu Naczelnego, przez Zarząd Naczelny lub w braku odnośnej uchwały przez prezesa do tego upoważniony.

§ 52. W walnym zjeździe związku biorą udział z głosem stanowczym:

- a) członkowie Zarządu Naczelnego,
- b) członkowie Rady Nadzorczej,
- c) przewodniczący, sekretarze i skarbnicy kół lub ich zastępcy,
- d) delegaci kół lub ich zastępcy. Delegatem może być tylko członek Związku. Delegat może zastępować tylko jedno koło, do którego należy. Liczbę delegatów i ich zastępców ustanawia się w taki sposób, że na każdych nie zalegających z wkładką za rok poprzedni 50 członków koła przypada jeden delegat i jeden zastępca. Delegatem nie może być żadna z osób, wymienionych w niniejszym § 52 pod a, b i c

§ 53. Pełnomocnictwa przyjmować mogą tylko członkowie zarządu koła i delegaci danego koła od delegatów tegoż koła. Żaden z delegatów nie może posiadać oprócz swego mandatu więcej niż jedno pełnomocnictwo.

§ 54. Przed rozpoczęciem obrad uczestnicy Walnego Zjazdu winni złożyć w biurze prezydjalnem zjazdu swe listy uwierzytelniające.

Pełnomocnicy mają się wykazać pisemnem pełnomocnictwem

§ 55. Członkowie Zarządu Naczelnego i Rady Nadzorczej oraz osoby wymienione w § 52 c, mogą tylko osobiście brać udział w walnym zjeździe.

§ 56 Walny Zjazd jest zdolny do powzięcia uchwał, jeśli poza członkami Zarządu Naczelnego i Rady Nadzorczej przynajmniej 25 członków do głosowania uprawnionych, osobiście jest obecnych. Jeśli Walny Zjazd z powodu braku kompletu w oznaczonym terminie nie dojdzie do skutku, to następny Walny Zjazd, zwołany najpóźniej w ciągu 8 dni, a odbyć się mający najdalej w ciągu miesiąca z tym samym porządkiem dziennym, jest zdolny do powzięcia uchwał bez względu na ilość obecnych

§ 57. Walny Zjazd Związku:

- a) przyjmuje do wiadomości lub odrzuca sprawozdanie roczne Zarządu Naczelnego i Rady Nadzorczej,
- b) udziela lub odmawia Zarządowi Naczelnemu absolutorjum z jego czynności,
- c) wybiera Zarząd Naczelny i Radę Nadzorczą,
- d) mianuje bez dyskusji członków honorowych na wnioski Zarządu Naczelnego,
- e) uchwała zmianę statutu i rozwiązanie Związku,
- f) uchwała wnioski, przedłożone przez Zarząd Naczelny, Radę Nadzorczą, koła lub uczestników Zjazdu (§ 58),

- g) oznacza na wniosek Zarządu Naczelnego wysokość kwoty, którą przełać należy do funduszu żelaznego (§ 8),
- h) uchwała na wniosek Zarządu Naczelnego rozwiązanie koła nie spełniającego swych statutowych obowiązków (§ 33)

§ 58. Wnioski samoistne dotyczące spraw nieobjętych porządkiem dziennym, jeśli nie były zgłoszone w Zarządzie Naczelnym na 10 dni przed zwyczajnym a na 5 dni przed nadzwyczajnym Walnym Zjazdem, nie mogą być przedmiotem obrad i głosowania na tym samym zjeździe. Wnioski nie zgłoszone na czas mogą jednak stać się przedmiotem obrad i uchwały, jeśli poparło je przynajmniej 15 członków uprawnionych do głosowania oraz jeśli Walny Zjazd bez dyskusji większością ²/₃ głosów na głos ich uchwali. W przeciwnym razie przekazuje się je Zarządowi Naczelnemu do załatwienia we własnym zakresie lub przedłożenie ich najbliższemu Walnemu Zjazdowi.

§ 59. Głosowanie odbywa się przez podniesienie rąk na żądanie zaś 15 członków osobicie obecnych do głosowania uprawnionych imiennie. Głosowanie w sprawach osobistych i wybory członków Zarządu Naczelnego oraz wybory Rady Nadzorczej odbywają się zawsze tajnie.

§ 60. Do ważności uchwał i wyborów potrzebna jest bezwzględna większość głosów. W razie równości głosów przy powzięciu uchwał rozstrzyga przewodniczący. Uchwała w sprawie zmiany statutu lub rozwiązania Związku ważnie powzięta być może tylko na takim walnym zjeździe, na którego porządku

dziennym przy zwołaniu sprawy te umieszczone zostały, przyczem zmiana statutu uohwalona być może tylko większością $\frac{2}{3}$, rozwiązanie zaś Związku większością $\frac{3}{4}$ głosów oddanych. Jeżeli przy wyborach nie uzyskano bezwzględnej większości głosów dla dostatecznej liczby kandydatów, uważa się za wybrane tylko te osoby, które otrzymały bezwzględną większość głosów. Co do reszty następuje wybór ściślejszy między kandydatami, którzy po wybranych otrzymali największą liczbę głosów. Ilość kandydatów przy wyborze ściślejszym wynosi najwyżej dwa razy tyle, ile jeszcze osób pozostaje do wybrania. Jeżeli przy pierwszym głosowaniu otrzymała bezwzględną większość znaczniejszą od wymaganej liczba osób, rozstrzyga między niemi względna większość, a przy równości głosów los. Kartki niezrozumiałe lub puste uważa się za nieoddane. Obwieszczenia Polskiego Związku Szkolnego będą ogłaszane w jednym z polskich pism periodycznych, wychodzących w Czechosłowacji.

Sąd rozjemczy.

§ 61. Sąd rozjemczy rozstrzyga wszelkie spory między poszczególnymi członkami Związku, a wynikłe ze stosunków Związku. Nie jest on związany żadnymi przepisami co do postępowania. Sąd rozjemczy składa się z trzech członków Związku. Każda strona wybiera jednego sędziego, ci zaś wybierają przewodniczącego. W wypadku, gdy stron jest więcej niż dwie, lub gdy po jednej stronie jest więcej osób, a te na wybór jednego sędziego zgodzićby się nie mogły, lub wreszcie, gdy dwaj sę-

dziowie nie mogą się zgodzić na wybór przewodniczącego, los rozstrzyga między przedstawionymi osobami. Złożeniem sądu rozjemczego zajmuje się prezes Związku lub członek Związku przez prezesa wyznaczony. Od wyroku sądu rozjemczego niema odwołania.

Rozwiązanie Związku.

§ 62. W razie dobrowolnego rozwiązania Związku (§ 57 e), ostatni Walny Zjazd może przeznaczyć majątek Związku tylko na cele oznaczone w § 2 tego statutu. W braku takiej uchwały oraz w razie przymusowego rozwiązania Związku przechodzi cały jego majątek w przechowanie i zarząd Towarzystwa ludowy Dnmu Polskiego w Morawskiej Ostrawie z tem, że w razie powstania w Republice czesko-słowackiej towarzystwa polskiego o tych samych celach, ma oddać pozostały majątek temu towarzystwu na te same cele.

ZBIORY
S. ZAHRADNIKA

Dec. '02

0707-147